

лософська і релігійна думки Київської Русі та епохи Відродження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ващенко Г. Виховний ідеал.- Полтава, 1994.-190 с.
2. Горський В.С. Історія української філософії.- Курс лекцій. - К.,1996.-327 с.
3. Шлемкевич М. Загублена українська людина.-К.,1992.-С.155.
4. Грушевський М.С. Духовна Україна.-К.: Либідь,1994.-557 с.
5. Сковорода Г.С. Сочинения в двух томах.-М., 1973.-Т.1.-237 с.
6. Юркевич П. Вибране. -К.: В-во гуманітарної літератури "Абрис", 1993,-397 с.
7. Памятники литературы Древней Руси.Начало русской литературы. -М.: Художественная литература,1978.-413 с.
8. Христианская мудрость.-М.: "Алетейя",1999.-292 с.
9. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям.-К.:Радянська школа,1973.-243 с.
10. Сухомлинский В.А. Как воспитать настоящего человека.-К.: Радянська школа,1975.-235 с.
11. Сухомлинский В.А. Не только разумом, но и сердцем.-М.: Молодая гвардия, 1990.-139 с.
12. Біблія. Видавництво українського біблійного товариства.

УДК 37.017.4

Т.В.Яцула

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ-ОРГАНІЗАТОРА ДОЗВІЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Діяльність, яку здійснює організатор дозвільного спілкування школярів, характеризується як соціально-педагогічна і може бути охарактеризована як система, поєднуючи педагогічну, культурологічну та соціально-психологічну діяльність.

Якщо категорія педагогічна діяльність достатньо обґрунтована й інтерпретується як професійна діяльність, спрямована на створення оптимальних умов для розвитку, саморозвитку особистості виховання, то культурологічна діяльність виховання потребує більш ґрунтовного (у сфері нашого дослідження) тлумачення.

Культурологічна діяльність вихователя-організатора дозвільного спілкування являє собою інтегрований процес розвитку інтересів, духовних потреб, схильностей вихователя і учасників клубів дозвільного спілкування. Культурологічна діяльність надає вихователю-організатору можливість розвивати свій творчий потенціал, створює умови для творчої самореалізації як власної особистості, так і особистостей школярів.

Соціально-психологічна діяльність вихователя-організатора дозвільного спілкування спрямована на розвиток здібності вихованців провадити зміни у власному житті, стимулювати особистісне зростання кожного, його осмислене ставлення до навколишнього світу і свого місця в ньому.

Процес формування особистості вихователя-організатора дозвільного спілкування підлітків, юнаків і дівчаток повинен відбуватися в нерозривній єдності, взаємозв'язку елементів, які входять до понять "вихователь", "соціальний педагог", що обумовлено, перш за все, комплексною професійно-педагогічною його підготовкою.

Педагогічна спрямованість формується з мотивів любові до дітей, інтересу до їх потреб, бажання на цій основі спілкуватися, залучаючи їх до процесу саморозвитку, самореалізації.

Теоретичні знання стосуються вікових особистостей учнів підліткового та юнацького віку, принципів виховання, специфіки організації та функціонування клубів "За інтересами" та ін.

Методичні знання надають можливість вихователям-організаторам дозвільного спілкування відповісти на питання, як сприяти особистісному зростанню учнів, розширити

ти рамки їх інтересів як до цілого світу, так і тих аспектів, які особисто їх цікавлять.

Практичні знання та вміння вихователь-організатор набуває на спецсемінарах з курсу «Організація дозвілля школярів» та в тілодіях під час проходження педагогічної практики.

Особливе місце у структурі професійної діяльності вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів займає розвиток його педагогічного мислення.

Будучи активним цілеспрямованим актом, педагогічне мислення являє собою певне бачення і розуміння вихователем дітей, самого себе і навколишнього світу.

Педагогічне мислення вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів базується на таких принципах гуманістичного та особистісно-зорієнтованого виховання:

- Найповніше розкриття і розвиток якостей особистості дитини, її здібностей, задатків, потенційних можливостей;
- Гуманне ставлення до дитини, повага до її особистості, розуміння особливостей її розвитку, її потреб та мотивів поведінки;
- Створення довірливих стосунків з дитиною в атмосфері сприятливого психологічного клімату;
- Допомога в особистісному розвитку, враховуючи потреби, інтереси, бажання дітей.

Особливе значення в педагогічному мисленні вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів набуває гуманізація стосунків між учасниками виховного процесу.

Р. Роджерс виділяє такі умови вирішення цього питання:

- Природність, відкритість та спонтанність у вираженні суб'єктивних почуттів та переживань, які виникають між людьми у кожний окремий момент їх взаємодії;
- Безумовне позитивне ставлення до інших людей і до самого себе, прийняття їх та себе як рівноправних партнерів і піклування один про одного;
- Емпатійне прийняття, вміння тонко і адекватно співпереживати почуттям, настрою, думкам іншого, вміння правильно і активно слухати, співпереживати, настроюватися на хвилю іншого.

Наступним компонентом професійної діяльності вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів є вміння.

Діагностичні вміння пов'язані з володінням методиками вивчення інтересів, бажань, захоплень особистості школяра і використанням результатів діагностики у процесі планування і розробки виховного процесу в клубах дозвільного спілкування школярів.

Проектувальні вміння – вміння аналізувати реальні можливості і умови власної педагогічної діяльності, визначати актуальні завдання і напрямки своєї взаємодії зі школярами, створювати умови для розвитку ініціативи, самодіяльності, самореалізації особистості в клубах дозвільного спілкування школярів.

Організаційні вміння пов'язані з реалізацією розроблених вчасних проєктів. Вихователь-організатор повинен вміти організувати співтворчу діяльність учасників дозвільного спілкування.

Методичні вміння – вміння розробляти технологію поетапного спілкування на основі єдності інтересів, створювати емоційно доброзичливий клімат, активізувати процес самореалізації особистості школяра, вміння викликати в оточуючих інтерес до світу захоплень.

Комунікативні вміння – вміння привертати увагу школярів до власної особистості, залучати їхніх друзів, батьків до взаємодії, налагоджувати відносини взаєморозуміння, співробітництва, організувати спілкування дітей на основі загальних інтересів і захоплень, розвивати міжособистісні стосунки з врахуванням індивідуальних особливостей дітей.

Гностичні вміння пов'язані з пізнанням вихователем як окремих учасників дозвільного спілкування, так і колективу групи в цілому, з аналізом педагогічних ситуацій і поетапних результатів власної діяльності.

Гностичні вміння включають у себе вміння знаходити і використовувати найсу-

часніші виховні технології, проводити дослідження й аналізувати їх результати для того, щоб внести необхідні корективи в процес особистісного зростання вихованців. Вихователю-організатору клубів дозвільного спілкування учнів бажано мати такі якості особистості:

– Інтелектуальні: винахідливість, уміння вільно говорити, логічно мислити, сприймати гумор, уява, імпрровізація, неординарність мислення, вміння бачити нове у звичайному;

– Емоційно вольові: активність, витримка, емоційність, зацікавленість, імпульсивність, відповідальність, тактовність, коректність, доброзичливість, лояльність, толерантність, щирість, комунікабельність, відкритість.

Слід відзначити, що неодмінною рисою, притаманною вихователю-організатору дозвільного спілкування, що сприятиме процесу самореалізації дитини, повинно стати прагнення збагачувати свої педагогічні знання і педагогічну майстерність.

Великого значення для професійної діяльності вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів набувають умови навчально-виховного процесу, головною характеристикою якого є гуманістична спрямованість.

Т. Равчиною головними умовами цього процесу визначені:

Захоплення студентів спільною метою діяльності. Відчуття власної причетності до виховного процесу, значущості та вагомості свого "Я", поваги кожного учасника до особистості іншого, інтересу інших до його думки, відповідальності за власні дії та поведінку утверджують активну позицію майбутнього вихователя. Щоб залучити кожного до процесу навчання, викликати позитивне ставлення до спецкурсу і діяльності, необхідно надавати рівноправні можливості кожному висловлювати власну думку, не боячись помилок, підбадьорювати кожного студента в міркуванні, діяльності та ін.

Толерантне ставлення викладача до студентів – майбутніх вихователів, вияв поваги та довіри до них, залучення їх до вибору проблем для обговорення, форм і методів роботи позитивно впливає на їхню мотивацію. Наближеність педагогічних проблем до особистого життя студентів (їх потреб, захопленя, інтересів) їх задіяність у діяльності за власною ініціативою викликає позитивні емоції, поступово розвиває інтерес по психологічно-педагогічній науці і виховній діяльності.

Опора навчального процесу на колективно вироблені правила його організації, діяльності та поведінки викладача і студентів. Викладач робить наголос на власній ролі як фасилітатора, партнера, який допомагає студентам у виробленні особистісних установок на виховну діяльність, набутті знань і умінь організації цього процесу. Приймаються норми міжособистісного спілкування та взаємодії на засадах рівноправності, поваги і довіри до кожного, врахування цінності та своєрідності людини.

Відкритість процесу навчання. Багатозначне поняття "відкритість" трактується як відвертість або щирість, чуйність або готовність до сприймання, відсутність перешкод, обмежень.

Недиректовний навчальний процес, відкритий до особистості студента, його емоцій, переживань, досвіду. Навчання забезпечує умови вільного розвитку особистості, якщо надає їй можливість виявити власне "Я", свій потенціал у різних напрямках (мисленні, міжособистісному спілкуванні, діяльності та ін.) щоб стимулювати студентів до формування власної позиції, поглядів, педагог повинен сприймати особистість такою, якою вона є, підтримувати її своєрідність, підтверджувати її цінність як особистості.

Процес навчання є відкритий, якщо не тільки викладач, але й студенти не гальмують один одного у розвитку власних думок, поглядів, набувають звичку толерантно ставитись до кожної людини, розуміти її, сприймати ситуацію очима іншого.

Відкритість навчального процесу означає також надання можливості для вияву різних форм активності, вибору власних дій поведінки.

Позитивна спрямованість навчального процесу. Це означає стимулювання розвитку і майбутніх вихователів позитивних емоцій, самопочуття мотивації, які розвиваються.

якщо в навчанні реалізуються особистісні потреби студентів, зокрема, в усвідомленні власної змущості, самоствердженні, безпечній підтримці, підбадьоренні, компетентна оцінка окремої особистості педагогом і студентами необхідні у прояві творчості, зусиль, нестандартного міркування.

Створення умов для виявлення кожною особистістю власного "Я", вільного вибору нею проблем забезпечує творчість, динаміку професійної діяльності вихователя-організатора дозвільного спілкування школярів.

ЛІТЕРАТУРА:

Равчина Т. Професійне становлення особистості в умовах сучасної педагогічної освіти// Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2001. Вип. 15.ч.2, С. 12-21.

УДК 371.7

І.В.Городинська

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Зростання цінності життя, здоров'я і реалізація людської індивідуальності все частіше розглядаються як критерії соціального прогресу суспільства. Людина майбутнього – це людина розумна і гуманна, допитлива і діяльна; це цілісна всебічно розвинена особистість, що втілює ідеал свого духовного і фізичного удосконалення.

Прояви прекрасного в галузі фізичної культури високо оцінювали мислителі. Загальновідомим є вислів Гегеля про те, що греки спочатку самі перетворювали себе в прекрасні форми, а потім об'єктивно виражали їх у мрамурі і на картинах. Аристотель, критикуючи "атлетичний" ухил у гімнастиці, який заважав природному розвитку організму, зазначав, що основним принципом гімнастичного виховання слід вважати красу, прекрасне.

Слід зазначити, що ідея цілісності людини вже достатньо давно висвітлюється в педагогічних працях. Насамперед вона пов'язується з впливом фізичних вправ одночасно як на фізичний, так і духовний розвиток особистості. Це підкреслював і видатний педагог П.Ф. Лесгафт, загострюючи увагу на ідеї психофізіологічної єдності людини.

Згідно з національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, головна мета української системи освіти – "створити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості як громадянина України, формувати покоління, здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства" [4].

У сучасній педагогічній науці вагоме значення приділяється фізичному вихованню як одному з пріоритетних напрямків розвитку особистості.

У цілому, фізичне виховання являє собою процес розв'язання певних виховних завдань, який характеризується всіма основними ознаками педагогічного процесу. Відмітні ж особливості фізичного виховання зумовлюються насамперед тим, що воно спрямоване на фізичну освіту, формування рухових умінь та навичок й розвиток фізичних якостей учнів, сукупність яких вирішальною мірою визначає її фізичну і розумову працездатність.

Було б помилково розглядати фізичне виховання тільки в аспекті спеціально організованого педагогічного процесу, який пов'язаний із формуванням рухових умінь і навичок, розвитку фізичних якостей, підтриманням здоров'я. У сучасних умовах фізичне виховання виступає як процес, що забезпечує не лише нормальний ріст і розвиток індивіда, але й педагогічну допомогу учневі у становленні його суб'єктності, культурної ідентифікації, соціалізації, життєвого визначення.

Фізичне виховання, впливаючи на біологічну сферу організму людини, одночасно впливає і на формування його особистості, адже в його процесі можуть і повинні вирішуватися завдання розумового, естетичного, морального, трудового виховання; питання формування світогляду, ідейної переконаності, високої внутрішньої і зовнішньої